

OD REDAKCJI

Dorobek naukowy Profesora Stanisława Dubisza charakteryzuje przede wszystkim różnorodność podejmowanej tematyki. Duża część prac, zwłaszcza z pierwszego okresu życia naukowego, związana była z zagadnieniami diachronicznymi. Jubilatowi nieobca była również problematyka synchroniczna, w obrębie której uwypuklają się kwestie dotyczące języka polskiego w świecie oraz glottodydaktyki. Niniejszy tom, który oddajemy w ręce Czytelników, w pełni odzwierciedla ową lingwistyczną różnorodność. Przejawia się ona, po pierwsze, w wielości ośrodków naukowych reprezentowanych przez Autorów. Po drugie, mamy do czynienia z bogatą tematyką prezentowanych tekstów, które wypełniły obszerną księgę jubileuszową.

Księga pamiątkowa skierowana jest do szerokiego kręgu odbiorców: zarówno do językoznawców, jak i do osób niezwiązanych z tą dziedziną nauki. Nie da się ukryć, że szczególną wartość będzie miała dla wszystkich tych, którym bliska jest osoba Jubilata oraz jego twórczość naukowa. Niniejsza publikacja ma układ tematyczny, a liczne artykuły w niej zawarte pozwoliły na wyodrębnienie sześciu rozdziałów. Pierwszy poświęcony jest historii języka polskiego postrzeganej nie tylko z odległej perspektywy czasowej, ale i z tej, która bliska jest współczesnym użytkownikom polszczyzny. Znajdziemy tu refleksje dotyczące między innymi fonetyki, słowotwórstwa, podsystemu leksykalnego, jak również bardziej ogólne rozważania na temat humorologii czy świadomości językowej minionych epok.

Rozdział drugi koncentruje się wokół kwestii normatywnych, którym Autorzy tekstów przypatrują się głównie z punktu widzenia synchronii. Tematyka artykułów jest szeroko zakrojona, obejmuje zagadnienia gramatyczne, a także związane z interpunkcją, z pismem alfabetycznym, aż po kwestie logopedyczne. Warto zwrócić uwagę na obecność artykułów poświęconych feminatywom, które często w dzisiejszych czasach stanowią przedmiot zainteresowania nie tylko językoznawców.

Analizy zebrane w trzeciej części księgi złożyły się na wieloaspektowy ogląd obszernej problematyki przynależnej genologii. W rozdziale tym znajdziemy przede wszystkim teksty zogniskowane wokół utworów literackich przypisanych do różnych epok, choć nie brak artykułów traktujących o dialektyzacji w sztuce filmowej, gatunkach dziennikarskich, gatunkach wypowiedzi w glottodydaktyce polonistycznej czy związanych z leksykografią.

Czwarty rozdział sytuuje się w obrębie zagadnień leksykologii i leksykografii. Jest najobszerniejszą częścią publikacji i jednocześnie najbardziej urozmaiconą tematycznie. Autorzy za przedmiot rozważań z jednej strony obrali różnego typu słowniki, z drugiej zaś dawne i współczesne słownictwo, w tym gwarowe. Niejednego czytelnika zaciekawiają losy słów, które dzięki językoznawcom powracają do nas z mroku przeszłości.

Przedostatnia część tomu zebranego koresponduje z kolejnym obszarem badawczym, obecnym w dorobku naukowym Jubilata, i pozostaje w kręgu języka, kultury, wartości. Teksty prezentują zarówno diachroniczne, jak i synchroniczne ujęcie przedmiotowej tematyki: znalazły się tu artykuły nawiązujące do kultury chrześcijańskiej i do kultury ludowej, poruszające problem globalizacji, koncentrujące się na dziejach wybranych pojęć postrzeganych z perspektywy historii języka polskiego.

Treść rozdziału szóstego mieści się w ramach wyznaczonych przez badania poświęcone językowi polskiemu w świecie i w glottodydaktyce. Zarysowało się tu kilka płaszczyzn dociekań, wśród których uwypuklają się te związane z nauczaniem języka polskiego jako obcego. Na problematykę tę Autorzy patrzą z punktu widzenia bilingwizmu, leksyki przypisanej do niższych rejestrów polszczyzny czy zjawisk fonetycznych charakterystycznych dla członków wybranych grup społecznych.

Na podstawie bardzo ogólnie nakreślonej zawartości tomu jubileuszowego można śmiało stwierdzić, że badania podejmowane przez Jubilata w przeciągu ostatnich 50 lat w zakresie szeroko pojmowanego językoznawstwa stały się inspiracją dla wielu lingwistów reprezentujących i różne ośrodki naukowe, i różne pokolenia. Chciałybyśmy w tym miejscu wyrazić swoją wdzięczność wszystkim Autorom, którzy spełnili naszą prośbę i wnieśli wkład w prezentowane dzieło.

Szczegółne podziękowania składamy Recenzentkom i Recenzentom tomu za wnikliwe zapoznanie się z jego zawartością i cenne uwagi, które przyczyniły się do kształtu niniejszego dzieła. Pragniemy również podziękować Donatorom, bez których pomocy finansowej wydanie dzieła byłoby niemożliwe: prof. dr. hab. Alojzemu Z. Nowakowi, JM Rektorowi Uniwersytetu Warszawskiego, i dr. hab. Grzegorzowi Bąbiakowi, prof. ucz., Dyrektorowi Instytutu Polonistyki Stosowanej UW.

Marta Piasecka i Milena Wojtyńska-Nowotka